

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.03.1975, sp. zn. 5 Cz 12/75, ECLI:CZ:NS:1975:5.CZ.12.1975.1

Číslo: 6/1978

Právní věta: Statutární zástupce organizace (§ 21 ods. 1 o. s. ž.) má být v občanském soudním řízení, jehož účastníkem je tato organizace, vyslýchán soudem vždy jako účastník řízení ve smyslu ustanovení § 131 o. s. ř. a nikoliv jako svědek (§ 126 o. s. ř.).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.03.1975

Spisová značka: 5 Cz 12/75

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dokazování, Jednání právnických osob, Organizace socialistické, Řízení před soudem, Účastníci řízení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 21

§ 126

§ 131

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se vůči žalované hospodářské organizaci domáhal odškodnění úrazu, který utrpěl jako její pracovník 3. 2. 1971, když pomáhal řediteli organizace na jeho žádost stěhovat skříně se spisy v místnosti sekretariátu ředitele. Po této pro něj nezvyklé práci se mu udělalo nevolno a pociťoval bolesti v krajině srdeční; nevěnoval tomu však zvláštní pozornost, neboť již 15 let trpí stenocardií a bolesti utiřil lékem. Následující den však se jeho zdravotní stav zhoršil a v nemocnici byl zjištěn infarkt myokardu. Z toho důvodu požadoval žalobce náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti a po skončení pracovní neschopnosti, jakož i náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění.

Rozsudkem městského soudu v Brně byla žaloba zamítnut, když soud vzal za prokázáno ze svědecké výpovědi ředitele žalované organizace L. K., z výpovědi svědků S. Š., O. D. a M. H., že stěhování skříně bylo prováděno několik dnů před 3. 2. 1971, a ze znaleckého posudku MUDr. V. L., že infarkt myokardu zjištěný u žalobce dne 4. 2. 1971 mohl by být v příčinné souvislosti s mimořádnou tělesnou námahou při stěhování skříní jen tehdy, jestliže by toto stěhování bylo prováděno 3. 2. 1971.

K odvolání žalobce byl rozsudek městského soudu v Brně usnesením krajského soudu v Brně zrušen a soudu prvního stupně bylo uloženo, aby řízení doplnil zejména opětovným výsledkem znalce, který

má být přítomen při provádění důkazu místním ohledáním ohledně váhy stěhovaných skříní a ohledně toho na jakou vzdálenost byly stěhovány, a opětovným výsledkem svědků a účastníků řízení ohledně přesného data stěhování.

Na to městský soud v Brně po doplnění řízení vzal z opětovné svědecké výpovědi ředitele žalované organizace L. K. za prokázáno, že ke stěhování došlo 1. 2. 1971 kolem 7 hodiny ranní a výpovědi svědkyně M. H. pokládal za prokázáno, že mezi onemocněním žalobce a uvedeným stěhováním uplynula doba několika dní.

K odvolání žalobce krajský soud v Brně rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Dospěl k závěru, že přímý účastník stěhování svědek L. K. (ředitel žalované organizace) věrohodným způsobem vylíčil, že ke stěhování nedošlo 3. 2. 1971 ve 14 hodin, ale dne 1. 2. 1971 v ranních hodinách, a jeho svědectví je podporováno potvrzením KÚNZ – kliniky infekčních chorob v B., že dne 3. 2. 1971 ve 14 hodin byl tento svědek L. K. přijat do uvedeného zdravotnického zařízení na léčení. Svědkyně M. H. uvedla sice, že na datum stěhování se nepamatuje, že však probíhalo 6 až 7 dnů před onemocněním žalobce, že ke stěhování došlo ráno před poradou na ředitelství, neboť zaslechla, když ředitel L. K. se domlouval o stěhování se žalobcem. Také svědkyně O. D. a svědek S. Š. vypověděli, že se stěhovalo několik dnů před onemocněním žalobce. Protože nebylo prokázáno, že ke stěhování došlo 3. 2. 1971, je podle posudku znalce vyloučeno, že by onemocnění žalobce 4. 2. 1971 bylo v příčinné souvislosti s jeho námahou při stěhování dne 3. 2. 1971.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že tímto rozsudkem soudu druhého stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 6 o. s. ř. postupuje soud v řízení v součinnosti se všemi, kteří se účastní řízení, tak, aby byl co nejúčelněji zjištěn skutečný stav věci a aby byla ochrana práv rychlá a účinná. Podle ustanovení § 120 odst. 1 o. s. ř. soud dbá na to, aby skutečný stav věci byl zjištěn co nejúplněji; rozhoduje, které z navrhaných důkazů je třeba provést, a provede i jiné důkazy, než jsou navrhovány. Podle ustanovení § 132 o. s. ř. soud hodnotí důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo včetně toho, co uvedli účastníci.

Podle těchto ustanovení soud druhého stupně v projednávané věci důsledně nepostupoval.

Výpověď L. K., ředitele žalované organizace, byla hodnocena jako věrohodná, ačkoliv její věrohodnost je do určité míry zmenšována tím, že až do provedení znaleckého důkazu, z něhož vyšlo najevo, že žalobcovo onemocnění infarktem myokardu ze dne 4. 2. 1971 by mohlo být v příčinné souvislosti se stěhováním jen tehdy, bylo-li by stěhování provedeno 3. 2. 1971, žalovaná organizace uváděla rovněž, že stěhování bylo provedeno 3. 2. 1971. Vysvětlení L. K., že dopis, který mu předložil žalobce bez bližšího přezkoumání, nevyznívá přesvědčivě. Ještě ve vyjádření žalované organizace k žalobě se totiž uvádělo, že mezi účastníky je nesporné, že ke stěhování došlo 3. 2. 1971, což ostatně bylo potvrzeno písemně již 2. 7. 1971. Vysvětlení svědka J. Z. (náměstka ředitele žalované organizace), který toto podání žalované organizace podepsal, že je z počátku nechtěl podepsat, ale když na něj podnikový právník naléhal, že tak učinil, aniž je celé četl, nevyznívá rovněž přesvědčivě. Závěr soudu druhého stupně, že výpověď J. K. je podporována i výpověďmi svědků M. H., O. D. a S. Š. není zcela přesný, když L. K. označil jako den stěhování 1. 2. 1971 a uvedení svědkové uvádějí, že stěhování se provádělo 5 až 7 dní před onemocněním žalobce. Ani odkaz soudu druhého stupně na to, že výpověď L. K. je podporována potvrzením KÚNZ v B. o tom, že byl přijat na léčení 3. 2. 1971 ve 14 hodin, není zcela přesvědčivý. Stížnost pro porušení zákona právem v tom směru poukazuje na to, že jde o potvrzení kanceláře tohoto zdravotnického zařízení, zatímco žalobce dovozoval, že L. K. byl

podle zprávy nemocnice ošetřujícím lékaři přijat lékařkou MUDr. A. G. na oddělení nemocnice až v pozdějších odpoledních hodinách.

Soud druhého stupně ve svém rozsudku nehodnotil vůbec výpověď svědkyně H. G., žalobcovy manželky, která údaje žalobcovy o datu stěhování a o následující nevolnosti žalobce plně potvrzuje a jejíž výpověď je podporována i výpovědí svědkyně E. G., dcery žalobce. Přitom soud nezdůvodnil, proč tyto svědecké výpovědi nehodnotil, popřípadě jakými úvahami se řídil, když k nim nepřihlédl (§ 157 odst. 2 o. s. ř.).

Ředitel žalované organizace L. K. byl soudem druhého stupně vyslýchán jako svědek a soudy obou stupňů jeho výpověď hodnotily jako svědeckou výpověď, ačkoliv ředitel L. K. je statutární orgán žalované organizace (§ 21 odst. 1 o. s. ř. a § 44 hospodářského zákoníku). 1) Měl být tedy vyslechnut k důkazu jako účastník řízení podle ustanovení § 131 o. s. ř. Jinak totiž dochází k určitému porušení zásady v rovném postavení účastníků (§ 18 o. s. ř.), když žalobce je vyslýchán jako účastník řízení a ředitel žalované organizace, který je jejím statutárním orgánem, je v občanském soudním řízení, jež se týká organizace, slyšen jako svědek. Není rozhodné, že L. K., ředitel žalované organizace, ve své výpovědi uvedl, že dne 3. 2. 1971 se vrátil kolem 12 hodiny do podniku předal svou funkci svému náměstkovi J. Z., pak odešel domů a odtud do nemocnice v B.; svědek J. Z. ostatně uvedl, že v únoru 1971 mu ředitel L. K. funkci nepředával.

Za této ne zcela objasněné situace bylo třeba řízení doplnit dalším dokazováním ke zjištění skutečného stavu věci. Bylo tedy třeba zejména provést důkazy navržené žalobcem, a to výslech svědka M. K., bezpečnostního technika žalované organizace, o tom, kdy stěhování bylo prováděno, a výslech svědkyně M. K., manželky ředitele L. K., která mohla upřesnit, kdy její manžel v poledních hodinách 3. 2. 1971 přišel domů a kdy odešel do nemocnice. V dalším řízení bude třeba také objasnit otázku, zda jednou z příčin infarktu žalobce nemohla být konfliktní situace, do níž se žalobce dostal 4. 2. 1971 se spolupracovníci J. K., když po něm důrazně vyžadovala předání návrhů přepracovaných pracovních smluv. To bude vyžadovat podrobnější výslech této svědkyně a žalobce (případně i zatím blíže neoznačené pracovnice, které v té době žalobce diktoval dopis), a to o tom, kdy ke zmíněnému konfliktu došlo a jaká doba uběhla do okamžiku žalobcovy nevolnosti. Potom bude třeba, aby se k této otázce vyjádřil znalec.

Soud druhého stupně tedy svým postupem v řízení a svým rozhodnutím porušil zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 131 o. s. ř. Z toho důvodu byl rozsudek soudu druhého stupně podle ustanovení § 242 odst. 1 o. s. ř. zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

1) zákona č. 109/1964 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 37/1971 Sb.)